

stvo svojeglavne nesloge čuje, ki jim ni dalo nikdar h kaki veljavi in samostalnosti priti. — Kmalo bo trideset lét, de sim Slovenijo za svojo častito mater djan-sko čislati začel, in naj pred sim spoznal, de jo je nemškutija od vsih strani tlačila, in de si zato ni opo-magati mogla; potlej so jo pa začeli njeni lastni sinovi — menim de od same radosti — vsakojako prečesa-vati, frizirati, preoblikvati in jo na vse strani žokati, de so jo vso zmeršili, de bi človek dandanašnji kmalo ne vedil, kakšna je. Pomislimo na „unitis“ — pa ne „oppositis“ viribus.

Graberski.

Krajski zgodovinski družbi!

V poslednjim občnim zboru si se ti, slavna družba, namenila k novimu krepkemu življenju v prid domovine. S serčnim veseljem smo sprejeli ta namén.

Nade polni, de boš vsak svét rada zaslišala, ki se ti predloži v dosego svojiga blagiga naména, ti razodenemo vošilo, ki sega popolnoma v tvoje opravil-stvo: daj zgodovino Krajske dežele v slo-venskim jeziku na svitlo! Milo pogrešujemo že davnej take knjižice, iz ktere bi tudi prosti Krajnc zgodovino svoje domačije zvedil.

Mi ne terjamo za zdaj obširniga visoko učeniga dela, s katerim nas boš morebiti pozneje razveselila, ampak le knjižico, po domače pisano, tudi razumu prostiga bravca primerno, de bo pripravna tudi za berilo ljud-skih nedeljskih šol po deželi.

Delo ni težko, ker imamo lepih pripomočkov za to dovelj, in tudi taci mož, ki bojo popolnoma kos temu delu.

Prevzemi le vodstvo tega dela in podeli denarno pomoč, de se ta občno zaželjena knjiga na dan da.

Naj bo to delo zdejtvoje prvo delo, in verjemi nam, de ti bo domovina za to hvaležna.

Spomni se, de vsaka družba je le mervta stvar, dokler ne stopi s podukam med ljudstvo. S zgo-dovino naše domovine v domačim jeziku pa boš širila ljudsko omiko tudi v lesene bajtice.

Ker si zgodovinska družba, gre pred vsim tebi zgodovino domovine na svitlo dati.

Ne daj, de bi bilo to vošilo glas vpijočiga v pušavi!

Vrednik Novic.

Stari zoperniki mlade slovenšine.

„Jez sim prestar, de bi se vaše slovenšine učil.“ Tako se izgovarjajo prilétni ljudje, katerim dobre in či-sto slovenske besede namest pokvarjenih nemških ali laških ne dopadejo. Pa tako ni mislil in govoril eden nar imenitniših modrih mož, slavni Grek Sokrat, ki se je še v visoki starosti clo citrati učil rekoč, de človek ni nikdar prestar, se kaj lepiga ali koristniga učiti. Taki ljudje le dokažejo, de jim ni clo nič mar za iz-obražanje in omiko lastniga naroda, — de jih ni sram, ako Nemci, Lahi, Francozi in Angleži nas Slovane kot sirove divjake zaničujejo, — de jim je vse jedno, ali si jezik njih poštenih očetov v versti družih žlahnih jezikov tudi svoje častno mésto prilastí, ali de pod jar-mam družiga ptujiga jezika se od dné do dné bolj po-hujša in se clo zgubiva. Naj si star ali mlad, ako si le blagoseren človek, moraš za svojo nar svetejši dolž-nost spoznati, k slavi in poveličanju svoje vlasti (do-movine) na vso moč pripomagati; — če si obdarovan z mnogimi vednostmi in umetnostmi, se obnašaj kot pri-den in rodoljub učenik ali pisavec; če si pa manj ve-den, bodi saj lep izgled drugim, de spoštuješ in raz-širjuješ koristne nauke, ki nam jih učeni možje v svo-jih bukvah izročujejo. To gotovo ni res, de bi človek ki je petdeset ali šestdeset lét star, in ki zna sloven-sko brati, bi ne bil sposoben tudi novih besed iz zdra-

vih slovanskih korenin izrašenih razumeti, in če jih razume, jih tudi v pisanju in govorjenju rabiti. Taki starčki bi imeli se za srečne čislati, de jim je osoda privošila, pred svojo smertjo danico vstajenja in iz-obražanja svojih rojakov vgledati. Jez nisim Slovenec, pa Slovan sim, in ker žalostna osoda mi dozda ni dovolila, v svojo ljubo domovino nazaj se verniti, sim lani, ko je moj poslednji up po vodi splaval, za terdno sklenil, slovensko se učiti, in tako svoje serčno pošto-vanje Slovincam, med kterimi prebivam, na znanje dati. Jez tudi nisim mlad, in še lani sim komaj petdeset slovenskih besed razumel, ali vunder nisim obupal, in vsim težavam vkljub, sim jo tako dalječ dognal, de skorej vse, kar berem ali slišim, razumem. Toliko lože je rojenim Slovincam se v svojim maternim jeziku iz-obražiti, in tako s svojim izgledam in pripomočjo hi-trejši napredek svojih sorojakov, kar je moč pospešiti. Naj tedaj vsi, možje in žene, mladi in stari pridno in neutrudljivo si prizadevajo, svojo dolžnost materi do-movini odrajtati, in božjiga blagoslova nam ne bo po-manjkalo. Blagor pa, ne le posamesniga človeka ampak celiga naroda ne izvira iz politiške moči in velikosti, ne iz sovražanja ptujih narodov ampak iz prave omi-ke ljudstva, to je, iz požlahnjenja glave in serca. Taki blagor svojimu narodu poskerbeti, je naša nar svetejši dolžnost, kteriga pa — naj delamo kar kali hočemo — brez očišenja in zbrušenja materniga jezika spolniti nikakor ne moremo.

Venceslav Josip Mencl,
c. k. gimn. profesor v Gorici.

Spomín popotovanja po Štajarskim in Gorenskim.

Enmalo se prezračiti, smo se podali perve dni tega mesca nar pred po železnici do Celja, po poti nektare drage prijatle na Štajarskim obiskat. V Trebovljah smo zadeli ravno na koneclétno šolsko izpraševanje, h kterimu so visoke časti vredni g. tehant Stojan, šol-ski ogleda prisli; veselilo nas je viditi, de so bili tudi novoizvoljeni g. župan in županijski svetovavci pričijoči. Fantíci in deklice so prav dobro odgovarjali in pokazali, de je poduk njih g. kateheta in g. učitelja vesel sad rodil. Izpraševanje je bilo sploh v domačim jeziku, pi-sanja smo vidili tudi v nemškem. Po dokončanim izpra-ševanju so podelili gosp. tehant veliko veliko število (morebiti čez 40) slovenskih bukvic v darilo pridnim učencam in učenkam. Poprašaje: od kod pride toliko daril, smo zvedili, de so od častitiga ondašnjiga g. faj-moštra Hašnika, ki so, kar skušnja že več let učí, eden nar iskreniših prijatlov in podpornikov šolskiga podúka. Srečna fara, ki ima taciga očeta za šolo! — Popoldne smo šli vsiskepej k šolskim izpraševanju, ki je bilo v šoli ondašnje bližnje glažúte. Tudi tam nas je razveselila lepo vredjana šola. Po izpraševanju nas je vse skupej prijazno pogostil g. posestnik ondašnje fa-brike, kteriga namestnik je bil prijazni g. vodja gla-žute. Snidilo se je več ljubih gospodov, kterih poprej po osebi nismo poznali, s kterimi smo se pa kmalo spri-jaznili. Bili smo do pözne noči skupej prav židane vo-lje; de brez veseliga petja ni bilo, nam ni treba dopove-dovati; de pa slovenske in nemške ravnopravnosti nismo žalili, pa nam zna vsak verjeti. Drugo jutro smo se poslovili od gostoljubih Trebovelj in se po železnici v Celje podali. Zares veličanska je železnica od Ljub-ljane do Celja, — težko kje po Avstrijskim ji je kakšna enaka! — Visoko častiti g. opat Vodúšek so nam kmalo priložnost naklonili delj časa z milostljivim knezoškofam Lavantinskim g. g. Slomšekam, ki so ravno v Celji bili, se pogovarjati, s kterimi že dve leti osebno nismo govorili. Najdli smo slavniga g. škofa za-